

EU och Afrika planerar samarbetsmöte

EU och Afrika planerar samarbetsmöte

När EU i december arrangerar ett toppmöte i Lissabon med afrikanska regeringschefer kommer förhoppningsvis ett gemensamt strategidokument om EU och Afrikas framtida samarbete att antas. Men svårigheter kvarstår. Bland annat har Storbritanniens premiärminister Gordon Brown hotat att bojkotta mötet om Zimbabwes president Robert Mugabe kommer. Det skriver Anders Forsberg.

EU söker samarbete med Afrika

Av ANDERS FORSBERG

EU har länge uppvisat ett janusansikte i sin relation till Afrika. Att stödja demokrati och fattigdomsbekämpning på den afrikanska kontinenten är klart utstakade mål för EU:s medlemmar. Genom att stärka demokratiutveckling och stabilitet hoppas unionen bland annat kunna förhindra illegala flyktingströmmar från Nordafrika till länder som Spanien. Samtidigt har flera av EU-länderna komplicerade förhållanden till forna kolonier och spänningar kvarstår.

Dialogen mellan EU och Afrika har fram till nyligen i bästa fall kunnat beskrivas som fragmenterad. Under senare år har man dock sökt sammanföra unionens Afrikapolitik under ett mer övergripande paraply. När EU 2005 antog en gemensam strategi för Afrika blev relationen till den afrikanska kontinenten mer strömlinjeformad.

När EU i december arrangerar ett toppmöte i Lissabon med afrikanska regeringschefer kommer förhoppningsvis ett gemensamt strategidokument om EU och Afrikas framtida samarbete att antas. Men svårigheter kvarstår. Bland annat har Storbritanniens premiärminister Gordon Brown hotat att bojkotta mötet om Zimbabwes president Robert Mugabe kommer.

Robert Mugabe och hans regim har sedan tidigare inreseförbud till EU och om Zimbabwes president närvarar vid Lissabontoppmötet menar många att det är ett brott mot detta förbud. Samtidigt har flera afrikanska regeringschefer uttryckt stöd för att Robert Mugabe skall närvara.

Även Tysklands förbundskansler Angela Merkel stödjer åsikten att Mugabe har rätt att komma till toppmötet:

”Alla afrikanska länder är inbjudna och det är upp till dem själva att bestämma hur de skall representeras”, konstaterar hon.

Det portugisiska ordförandeskapet försöker försiktigt lappa ihop oenigheterna inom EU. ”Inbjudningarna till toppmötet är ännu inte utskickade”, betonar Portugals utrikesminister.

Vad som står på toppmötets dagordning är ännu inte bestämt, men på Europeiska kommissionens önskelista står energifrågor, klimatförändring, migration, arbetslöshet och demokrati. Något oväntat också önskemål om att diskutera en gemensam ”institutionell arkitektur”. EU önskar, som kommissionen uttrycker det, gå ”från en strategi för Afrika till en strategi med Afrika”.

Ambitionerna inför toppmötet är således höga och flera problem kvarstår. Dels måste EU enas internt, något som Gordon Brown har visat inte nödvändigtvis blir lätt. Dels måste EU föra en försiktig diplomati gentemot de afrikanska regeringscheferna.

EU vill presentera en gemensam hållning gentemot Afrika och nå en överenskommelse på konkret nivå.

Även om EU lyckas nå enighet utåt sett i sina förhandlingar med de afrikanska länderna, är det dock viktigt att man även lyckas specificera konkreta mål i den gemensamma handlingsplanen. Att formulera specifikt mätbara mål och indikatorer för den gemensamma strategin kommer att bli en utmaning för EU.

Att EU:s geopolitiska tyngd ligger i de värden som unionen står för – snarare än dess militära makt – är något som EU gärna lyfter fram. Frågan är i vilken grad dess värden accepteras av afrikanska ledare och hur starkt EU ska trycka på att man strävar efter en gemensam värdegrund för sitt samarbete med Afrika.

EU behöver vara försiktigt för att undvika de anklagelser om ”nykolonialism” som aldrig ligger långt borta när det gäller de forna kolonialmakternas relation till sina gamla lydstaten.

Anders Forsberg är forskningsassistent vid Utrikespolitiska institutet och verksam inom nätverket Europe Analysis.